O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

A.QODIRIY NOMIDAGI JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

"Tasdiqlayman"
Jizzax davlat pedagogika
universiteti rektori
________prof. Sh.S.Sharipov
"____" _________ 2022- yil.

ONA TILI O'QITISH METODIKASI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Ta'lim

Ta'lim sohasi: 110000 – Ta'lim

Ta'lim yo'nalishi: 60110500-Boshlang'ich ta'lim

Jizzax– 2022

Fan/modul kodi 35IOO'MM1006	O'quv yili 2022-2023	Semestr III-IV	ECTS - Kreditlar 8	
Fan/modul turi Majburiy fan	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1. Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Ona tili o'qitish metodikasi	III semestr - 18 ma'ruza Amaliy-22, Seminar-8 IV semestr ma'ruza - 26 soat Amaliy-34, Seminar-12 soat		120	240

2.

I. Fanning mazmuni

Fanning maqsadi: ona tili o'qitish metodikasining tarixi va rivojlanishi ,ona tili ta'limi sohasini tashkil etish shakllari va mazmuni,o'qitish usullari kabi masalalarni qamrab olgan.Metodika fanini o'rganish talabalarni kichik yoshdagi bolalarni o'qitish va tarbiyalashga doir masalalarni mustaqil va ongli hal etishga tayyorlash,shuningdek ta'lim va tarbiya nazariyasi va amaliyotni mustaqil o'rganishni davom ettirish uchun yangi nashr etilgan metodik adabiyotlarni o'qish uchun ,yozish tajribasini tarkibiy baholash va umumlashtirish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar bilan qurollantiradi.

Uning asosiy maqsadi– talabalarni boshlang'ich sinflarda ona tili fanining mazmuni va vazifalari, o'qitish usullari, ta'limiy vositalar bilan tanishtirish va ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish hamda amaliyotga tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

Fanning vazifasi – fanning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

-boshlang`ich sinf ona tili o'qitish metodikasining o'ziga xos xususiyatlari ;
-boshlang`ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va muhim bo'lgan muammolari ;
-ona tili o'qitish metodikasining tarixi va hozirgi vaqtdagi holati haqida bilimga ;
-ona tili o'qitish metodikasi fanining ilmiy asoslarini, tamoyillarini, ta'lim jarayonida qo'llanadigan metodlarni,dars turlari va tarkibini ;
-savod o'rgatish metodikasini ;
-fonetika, so'z tarkibi va so'z yasalishini o'rgatish metodikasini ;
-so'z turkumlari, sintaksis hamda punktuatsiya elementlarini o'rgatish metodikasini ;
-boshlang`ich sinflarda ona tili fanini o'qitishda , o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etishning eng qulay va foydali shakllari, usullari va vositalarini
-ona tili darslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish ;
-dars jarayoniga ilg`or va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni olib kirish, kompyuter va o'qitish texnika vositalaridan, turli ko'rgazma hamda tarqatma

materiallaridan samarali foydalana olish ;
-o'quvchilar bilimini tekshirish va baholash shakllarini aniqlay olish ;
-xatolarni kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash malakasiga ega bo'lishi kerak.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari).
II.I. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

III-Semestr

1-Modul. Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish metodikasi fanlarining predmeti, maqsadi va vazifalari

1-mavzu. Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish metodikasi fanlarining predmeti, maqsadi va vazifalari.(2soat)

Boshlang'ich sinflarda ona tili o`qitish metodikasiningob`ekti, predmeti, vazifasi va bo`limlari. Ona tili o`qitish metodikasining tamoyillari va tekshirish metodlari.

2-Modul. Savod o'rgatish metodikasi

2-mavzu. Savod o'rgatish metodikasining ilmiy, psixologik va lingvistik asoslari.(2soat)

Savod o'rgatish metodikasining maqsadi, vazifasi. O'qish va yozish kishi nutq faoliyatining turi.O'zbek tilining tovush tizimi va yozuvi. Savod o'rgatishda o'zbek tili grafik tizimining xususiyatlari. O'qish va yozish jarayonining psixofiziologik tavsifi.

3-mavzu. Savod o'rgatishda hozirgi zamon analiz-sintez tovush metodi. (2soat)

analitik-sintetik tovush metodi va uning takomilashib borishi.Metodning an'anaviy tamoyillari. Metodning shakllanish va tashkil topish jarayonida bo'lgan tamoyillari.

4-mavzu. Savod o'rgatish jarayoni va uning bosqichlari. Savod o'rgatishda mashq turlari. (2soat)

Alifbogacha tayyorgarlik davri bosqichlari va uning vazifalari. Alifbe davri uning bosqichlari, vazifalari.Tovush ustida ishlash usullari. Analiz va sintez mashqlari. Tovushlar artikulyatsiyasi, diktsiya mashqlari. Savod o`rgatish davrida nutq o`stirish. Savod o`rgatish davrida imloviy bilimlarni amaliy o`zlashtirilishi.

5-mavzu. Savod o'rgatish jarayonida o`quvchilarni yozuvga o'rgatish. (2soat)

Savod o'rgatish jarayonida o'quvchilarda yozuv malakasini shakllantirish. Grafikmalakanishakllantirishbosqichlari. Yozuvga o'rgatishning tashkiliy va gigienik shartlari.Yozuv malakasining o'qish malakasi bilan uzviy bog'liqligi. Yozuvga o'rgatishda orfografik elementlar.Yozuv darslarida o'quvchilar

nutqini o'stirish.

3-Modul. Fonetika, grammatika, so'z yasalishi va orfografiyani o'rgatish metodikasi

6-mavzu. O'quvchilarda grammatika va so'z yasalishiga oid tushunchalarni shakllantirishning metodik asoslari. (2soat)

Grammatik tushunchalarda hodisalarning muhim belgilarining umumlashtirilgan holda aks ettishi. Grammatik tushunchalarni o'zlashtirish jarayoni, bosqichlari.

7-mavzu. Grammatik tushunchaning mohiyati va uni kichik yoshdagi o'quvchilar o'zlashtirishidagi qiyinchiliklar. (2soat)

Grammatik tushunchalarning samarali o'zlashishini ta`minlaydigan metodik shartlar.Grammatika va so'z yasalishiga oid mashqlar va tahlil turlari.

8-mavzu. Boshlang'ich sinflarda so'zning morfemik tarkibini o'rganish metodikasi. (2soat)

So'zning morfemik tarkibi va so'z yasalishi ustida ishlashning ta`limiy ahamiyati va vazifalari. So'zning morfemik tarkibi va so'z yasalishi yuzasidan hosil qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar. Boshlang`ich sinf ona tili darslarida so'z tarkibi va yasalishini o'rganish va uning bosqichlari.

9-mavzu. So'z turkumlarini o'qitish metodikasi. (2soat)

So'z turkumlarini o'rganishning asosiy vazifalari. "Ot" so'z turkumi mavzusini o'rganish izchilligi, bosqichlari. "Ot" so'z turkumi yuzasidan hosli qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar.

IV –Semestr

10-mavzu. Kichik yoshdagi o'quvchilarda ilmiy dunyoqarash elementlarini shakllantirishda ona tilini o'rgatishning ahamiyati. (2soat)

Ona tili - umumta`lim maktablarida asosiy va muhim ta`limiy amaliy ahamiyatga ega bo`lgan predmet.Ona tili darslariga qo`yiladigan umumdidaktik talablar. Ona tilini o'rgatishninglingvistik asoslari.Boshlang`ich sinflarda ona tilini o`rganishning mazmuni va vazifalari.Ona tili darslarining turlari va qurilishi.Ona tili darslariga qo`yiladigan maxsus talablar. Ona tili darslarida qo`llanadigan metodlar tavsifi. Ona tili darslarida foydalaniladigan ta`limiy vositalar.

11-mavzu. Fonetika va grafika asoslarini o'rgatish metodikasi. (2soat)

Og`zaki va yozma nutqni egallashda fonetika bilimlarning ahamiyati.O`quvchilarda shakllantiriladigan fonetik ko`nikma va malakalar. Tovushlar va harflar, unli va undosh tovushlarning xususiyatlari. Jarangli va

jarangsiz undosh tovushlar,ularning yozuvda ifodalanishi. Bo'g`in ustida ishlash.

12-mavzu. O'quvchilarda grammatika va so'z yasalishiga oid tushunchalarni shakllantirishning metodik asoslari. (2soat)

Grammatik tushunchalarda hodisalarning muhim belgilarining mumlashtirilgan holda aks ettishi. Grammatik tushunchalarni o'zlashtirish jarayoni, bosqichlari. Grammatik tushunchalarning samarali o'zlashishini ta`minlaydiganmetodik shartlar.Grammatika va so'z yasalishiga oid mashqlar va tahlil turlari.

13-mavzu. Boshlang'ich sinflarda so'zning morfemik tarkibini o'rganish metodikasi. (2soat)

So'zning morfemik tarkibi va so'z yasalishi ustidaishlashningta`limiy ahamiyati vavazifalari. So'zning morfemik tarkibi va so'z yasalishi yuzasidan hosil qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar. Boshlang`ich sinf ona tili darslarida so'z tarkibi va yasalishini o'rganish va uning bosqichlari.

14-mavzu. So'z turkumlarini o'qitish metodikasi. Boshlang'ich sinflarda otni o'rganish metodikasi. (2soat)

So'z turkumlarini o'rganishning asosiy vazifalari. "Ot" mavzusini o'rganish izchilligi, bosqichlari. Ot yuzasidan hosli qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar. Otlarning birlik va ko'plikda qo'llanishi ustida ishlash jarayoni va usullari. Otlarning egalik qo`shimchalari bilan qo`llanishi va imlosini o`rganish. Otlarning kelishik qo`shimchalari bilan qo`llanishi va imlosini o`rganish. Ot yasovchi qo`shimchalarni o`rganish. Otlarning leksik-semantik guruhlarini o`rganish. Otni o`rganishda nutq o`stirish. Otlarning leksik-grammatik tahlili. Ot so`z turkumi mavzusudagi grammatik tushunchalarni organish darsi qurilishi.

15-mavzu. Boshlang'ich sinflarda sifatni o'rganish metodikasi. (2soat)

Sifatni o'rganish izchilligi va bosqichlari. Sifat yuzasidan hosil qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar. Sifatning ma`no turlarining o`rganilishi. Sifat yasovchi qo`shimchalarni o`rganish. Sifatlarning leksik-semantik guruhlarini o`rganish. Sifatlarning leksik-grammatik tahlili. Sifatni o`rganishda nutq o`stirish. Sifat so`z turkumi mavzusudagi grammatik tushunchalarni organish darslari qurilishi.

16-mavzu. Boshlang'ich sinflarda sonni o'rganish metodikasi. (2soat)

Sonni o'rganih izchilligi, bosqichlari va yo'nalishlari. Son yuzasidan hosil qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar. Sonning ma`no turlari va ularning imlosini o`rganish. Sonni o`rganishda nutq o`stirish. Sonning leksik-grammatik tahlili. Son so`z turkumi mavzusudagi grammatik tushunchalarni organish darslari qurilishi.

17-mavzu. Olmosh, kishilik olmoshlarini o'rganish metodikasi. (2soat)

Boshlang`ich ta`limda kishilik olmoshlarining o'rganilishi. Kishilik olmoshlarini o'rgatish jarayonida o'quvchilarda hosil qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar. Kishilik olmoshlarining kelishiklar bilan turlanishini o'rganish.Olmoshni o`rganish darsi qurilishi.

18-mavzu. Boshlang'ich sinflarda fe'lni o'rganish metodikasi. (2soat)
Fe'l ustida ishlashda izchillik va bosqichlari. Fe`l yuzasidan shakllantiriladigan bilim, ko`nikma va malakalar. Fe`llarning bo`lishli va bo`lishsiz shakllari ustida ishlash jarayoni va usullari. Fe`l yasovchi qo`shimchalarni o`rganish. Fe`llarning leksik-semantik guruhlarini o`rganish. Fe`lni o`rganishda nutq o`stirish. Fe`llarning leksik-grammatik tahlili. Fe`l so`z turkumi mavzusudagi grammatik tushunchalarni organish darslari qurilishi.

4- Modul.

19- mavzu. Boshlang'ich sinflarda sintaksis va punktuatsiya elementlarini o'rganish metodikasi. (2soat)
Morfologiya va leksika, fonetika va orfografiya, punktuatsiyaning sintaksis asosida o`rganilishi. Boshlang`ich sinfda gap yuzasidan hosil qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar. Gapni o`rganish izchilligi va bosqichlari. Gaplarning maqsadga ko`ra turlarini o`rganish. Gap bo`laklarini (ega, kesim va ikkinchi darajali bo`laklar) o`rganish. Tinish belgilarining qo`llanilishini o`rganish. Gap tarkibidagi so'z birikmalarni ajratish ko'nikmasini shakllantirishga yo`naltirilgan mashqlar tizimi. Gapni qayta tuzish va ijodiy gap tuzishga doir mashqlar tizimi.

20-mavzu. Bog'lanishli nutq. Og'zaki hikoya va yozma insho. Og'zaki va yozma insho turlari. O'quvchilar inshosini tahlil qilish va undan keyingi ishlar. (2soat)
Bayon va uning turlari. Og`zaki va yozma qayta hikoyalashga qo'yiladigan talablar. To`liq va matnga yaqinlashtirib qayta hikoyalash va bayon. Tanlab hikoya qilish va bayon. Qisqartirib qayta hikoyalash va bayon. Ijodiy qayta hikoyalash va bayon. Insho turlari. O'quvchilar tarbiyasida inshoning ahamiyati. Insho yozishga o`rgatish tamoyillari. Insho mavzusi va uni yoritish. Insho rejasini tuzish. Inshoni yozishga tayyorlash. O'quvchilar inshosini tahlil qilish.

21-mavzu. Nutqiy xatolar va ularni bartaraf etish yo'llari. O'quvchilar yo'l qo'yadigan nutqiy xatolarning asosiy turlari, ularni to'g'rilash va oldini olish yo'llari. (2soat)
Nutqiy xatolar. Xato turlari. Xatolarning oldini olish va uni to`g`rilash. Nutqiy xatolarni to'g`rilash.

22- mavzu. O`quvchilarning ona tilidan bilim, ko`nikma va malakalarini nazorat qilish. (2soat)

O`quvchilar bilimini nazorat qilishning ta`limiy ahamiyati. O`quvchilar bilimi, ko`nikmasi va malakasini nazorat qilish turlari va usullari. O`quvchilar bilimi, ko`nikmasi va malakasini baholashga qo`yiladigan talablar.

II.2.Amaliy mashg`ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg`ulotlarida talabalarda nazariy o'zlashtirilgan bilimlar mustahkamlanadi hamda amaliyotda qo'llash ko'nikma va malakalari hosil qilinadi.

1-mavzu. Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish metodikasi fanlarining predmeti, maqsadi va vazifalari(2soat)
Reja:

1.Boshlang'ich sinflarda ona tili o`qitish metodikasining ob`ekti, predmeti, vazifasi va bo`limlari.
2.Ona tili o`qitish metodikasining tamoyillari
3.Ona tili o`qitish metodikasining tekshirish metodlari.

2-mavzu:Savod o'rgatish metodikasining maqsad va vazifalari. (2soat)
Reja:

1.Savod o'rgatish metodikasining maqsadi, vazifasi.
2.O'qish va yozish kishi nutq faoliyatining turi.O'zbek tilining tovush tizimi va yozuvi.
3.Savod o'rgatishda o'zbek tili grafik tizimining xususiyatlari. O'qish va yozish jarayonining psixofiziologik tavsifi.

3-mavzu:Savod o'rgatishda hozirgi zamon analiz-sintez tovush metodi. (2soat)
Reja:

1.Analitik-sintetik tovush metodi va uning takomillashib borishi.Metodning an'anaviy tamoyillari. Metodning shakllanish va tashkil topish jarayonida bo'lgan tamoyillari.
2.Alifbogacha tayyorgarlik davri bosqichlari va uning vazifalari. Alifbe davri uning bosqichlari, vazifalari.
3.Alifbe davri uning bosqichlari, vazifalari.

4-mavzu. Kichik yoshdagi o'quvchilarda ilmiy dunyoqarash elementlarini shakllantirishda ona tilini o'rgatishning ahamiyati. (2soat)
Reja:

1.Ona tili - umumta`lim maktablarida asosiy va muhim ta`limiy amaliy ahamiyatga ega bo`lgan predmet.
2.Ona tili darslariga qo`yiladigan umumdidaktik talablar. Ona tilini o'rgatishninglingvistik asoslari.
3.Boshlang`ich sinflarda ona tilini o`rganishning mazmuni va vazifalari.Ona tili darslarining turlari va qurilishi.

5-mavzu.Fonetika va grafika asoslarini o'rgatish metodikasi. (2soat)
Reja:

1.Og`zaki va yozma nutqni egallashda fonetika bilimlarning ahamiyati.
2.O`quvchilarda shakllantiriladigan fonetik ko`nikma va malakalar.
3.Tovushlar va harflar, unli va undosh tovushlarning xususiyatlari. Jarangli va jarangsiz undosh tovushlar,ularning yozuvda ifodalanishi. Bo'g'in ustida

ishlash.

6-mavzu.O'quvchilarda grammatika va so'z yasalishiga oid tushunchalarni shakllantirishning metodik asoslari. (2soat)

Reja:

1.Grammatik tushunchalarda hodisalarning muhim belgilarining umumlashtirilgan holda aks ettishi.

2.Grammatik tushunchalarni o'zlashtirish jarayoni, bosqichlari.

7-mavzu.Grammatik tushunchaning mohiyati va uni kichik yoshdagi o'quvchilar o'zlashtirishidagi qiyinchiliklar. (2soat)

Reja:

1.Grammatik tushunchalarning samarali o'zlashishini ta`minlaydigan metodik shartlar.

2.Grammatika va so'z yasalishiga oid mashqlar va tahlil turlari.

8-mavzu.Boshlang'ich sinflarda so'zning morfemik tarkibini o'rganish metodikasi. (2soat)

Reja:

1.So'zning morfemik tarkibi va so'z yasalishi ustida ishlashning ta`limiy ahamiyati va vazifalari.

2.So'zning morfemik tarkibi va so'z yasalishi yuzasidan hosil qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar.

3.Boshlang`ich sinf ona tili darslarida so'z tarkibi va yasalishini o'rganish va uning bosqichlari.

9-mavzu.So'z turkumlarini o'qitish metodikasi. (2soat)

Reja:

1.So'z turkumlarini o'rganishning asosiy vazifalari.

2."Ot" so'z turkumi mavzusini o'rganish izchilligi, bosqichlari.

3."Ot" so'z turkumi yuzasidan hosli qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar.

10-mavzu.Boshlang'ich sinflarda sifatni o'rganish tizimi. (2soat)

Reja:

1.Sifatni o'rganih izchilligi va bosqichlari.

2.Sifat yuzasidan hosil qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar. Sifatning ma`no turlarining o`rganilishi.

3.Sifat yasovchi qo`shimchalarni o`rganish.

11-mavzu.Boshlang'ich sinflarda sonni o'rganish tizimi. (2soat)

Reja:

1.Sonni o'rganih izchilligi, bosqichlari va yo'nalishlari.

2.Son yuzasidan hosil qilinadigan bilim, ko`nikma va malakalar. Sonning ma`no turlari va ularning imlosini o`rganish.

3. Sonni o`rganishda nutq o`stirish. Sonning leksik-grammatik tahlili.

IV Semestr

12-mavzu.Boshlang'ich sinflarda fe'lni o'rganish tizimi. (2soat)

Reja:

1.Fe'l ustida ishlashda izchillik va bosqichlari.

2.Fe`l yuzasidan shakllantiriladigan bilim, ko`nikma va malakalar.

3.Fe`llarning bo`lishli va bo`lishsiz shakllari ustida ishlash jarayoni va usullari.

13-mavzu: Fe`llarda zamon mavzusini o`qitishda zamonaviy talim metodlarini qo'llash.

Reja:

1. O'tgan zamon fe'li va qo'shimchalari ustida ishlash
2. Hozirgi zamon fe'li va qo'shimchalari ustida ishlash
3. Kelasi zamon fe'li va qo'shimchalari ustida ishlash

14-mavzu: Olmosh, kishilik olmoshlarini o`rganishda zamonaviy ta'lim texnologiyalarni qo'llash. (2soat)

Reja:

1. Olmosh so'z turkumi mavzusini o'rganish izchilligi, bosqichlari. haqida ma'lumot.
2. Kishilik olmoshlarini o'rganish metodikasi.
3. Kishilik olmoshlarining kelishiklar bilan turlanishi.

15-mavzu: Nutq va uni o'stirish tushunchasiga oid mashq materiallarini tahlil qilish. (2soat)

Reja:

1. O'quvchilar nutqini o'stirishning maqsad va vazifalari.
2. Nutq turlari, o'quvchilar nutqiga qo'yilgan talablar.
3. O'quvchi nutqini o'stirishning boshqa o'quv predmetlar bilan bog'liqligi.

16-mavzu:O'quvchilar nutqiga qo'yilgan talablar nuqtai nazaridan mashq materiallari ustida ishlash. (2soat)
(2soat)

Reja:

1.3-sinflarda o'quvchilar nutqiga quyilgan talablar nuqtai nazaridan mashq materiallari ustida ishlash.

2.4-sinflarda o'quvchilar nutqiga quyilgan talablar nuqtai nazaridan mashq materiallari ustida ishlash.

3.Mashqlarni guruhlash va interfaol metodlardan foydalanish.

17-mavzu:Maktabda lug'at ustida ishlashning asosiy yo'nalishlarini bo'yicha samarali metodlarni tahlil qilish. (2soat)

Reja:

1. O'quvchilarni notanish so'z va iboralar bilan tanishtirish.
2. O'quvchilarni so'zning yangi ma'nolari bilan tanishtirish.

3.Yangi paydo bo'lgan so'zlar ma'nolari ustida ishlash.

18-mavzu:O'quvchilar nutqini o'stirish tizimida sintaktik ishlarni mashq

materiallari bilan tushuntirish. (2soat)

Reja:

1. So'z birikmasi ustida ishlash mashqlari
2. Gap ustida ishlash mashqlari.
3. Ijodiy mashqlar.

19-mavzu:Boshlang'ich sinflarda so'z birikmasi va gap ustida ishlashda metodlarni qo'llash. (2soat)

Reja:

1. So'z va iboralar ustida ishlashda topishmoqlardan foydalanish.
2. So'z birikmasi va gap ustida ishlashda ta'limiy o'yinlardan foydalanish.

So'z birikmasi va gap ustida ishlashda metodlarni qo'llash.

20-mavzu.Orfografiyani o'rganish metodikasi. (2soat)

Reja:

1.Imloviy malaka maxsus nutq malakasi. Imloviy malakani shakllantirish usullari (analiz, sintez, taqqoslash, guruhlash, umumlashtirish).

2.Imlo qoidasi ustida ishlash. Differensial va grafik tamoyil asosida so`zlar imlosi ustida ishlash.

3.So`zlarning imlo ustida induktiv va deduktiv metodda ishlash. Imloga oid mashqlar (ko`chirib yozuv, diktant).

21-mavzu.Kichik yoshdagi o'quvchilar nutqini o'stirish yo'llari va vazifalari. (2soat)

Reja:

1.Boshlang`ich sinflarda o`quvchilar nutqini o'stirishning maqsad va vazifalari.

2.Nutq va nutq o`stirish tushunchasi. o'quvchilar nutqini o'stirish shartlari. Nutqni egallash aspektlari.

3.Nutq o`stirish yo`nalishlari. O'quvchilar nutqiga qo'yiladigan talablar.

22-mavzu.Lug'at ustida ishlash. (2soat)

Reja:

1.Lug`at ustida ishlashning lingvistik asoslari va vazifalari.

2.Lug`at ustida ishlashning asosiy yo'nalishlari.

3.O`quvchilar lug`atini boyituvchi manbalar.

23-mavzu.O'quvchilar nutqini o'stirish tizimida sintaktik ishlar. (2soat)

Reja:

1.So'z birikmasi va gap ustida ishlash.

2.So`z birikmasi va gap ustida ishlash mashqlari.

3. Bog`lanishli nutq va uni maktabda egallash. Bog`lanishli nutqqa oid asosiy ko'nikmalar.

24-mavzu.Bog'lanishli nutq va uni o'stirish vazifalari. (2soat)

Reja:

1.Bayon va uning turlari. Og`zaki va yozma qayta hikoyalashga qo'yiladigan talablar.

2.To`liq va matnga yaqinlashtirib qayta hikoyalash va bayon.

3.Tanlab hikoya qilish va bayon. Qisqartirib qayta hikoyalash va bayon. Ijodiy qayta hikoyalash va bayon.

25-mavzu.Bog'lanishli nutq. Og'zaki qayta hikoya qilish va yozma bayon. (2soat)

Reja:

1.Insho turlari. O'quvchilar tarbiyasida inshoning ahamiyati.

2.Insho yozishga o`rgatish tamoyillari. Insho mavzusi va uni yoritish. Insho rejasini tuzish. Inshoni yozishga tayyorlash.

3.O'quvchilar inshosini tahlil qilish

26-mavzu.Bog'lanishli nutq. Og'zaki hikoya va yozma insho. Og'zaki va yozma insho turlari. O'quvchilar inshosini tahlil qilish va undan keyingi ishlar. (2soat)

Reja:

1.Insho turlari. O'quvchilar tarbiyasida inshoning ahamiyati. Insho yozishga o`rgatish tamoyillari.

2.Insho mavzusi va uni yoritish. Insho rejasini tuzish. Inshoni yozishga tayyorlash.

3.O'quvchilar inshosini tahlil qilish

27-mavzu.Nutqiy xatolar va ularni bartaraf etish yo'llari. O'quvchilar yo'l qo'yadigan nutqiy xatolarning asosiy turlari, ularni to'g'rilash va oldini olish yo'llari. (2soat)

Reja:

1.Nutqiy xatolar. Xato turlari.

2.Xatolarning oldini olish va uni to`g`rilash.

3.Nutqiy xatolarni to'g`rilash.

28- mavzu. O`quvchilarning ona tilidan bilim, ko`nikma va malakalarini nazorat qilish. (2soat)

Reja:

1.O`quvchilar bilimini nazorat qilishning ta`limiy ahamiyati.

2.O`quvchilar bilimi, ko`nikmasi va malakasini nazorat qilish turlari va usullari.

3.O`quvchilar bilimi, ko`nikmasi va malakasini baholashga qo`yiladigan talablar.

III.II Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

III-Semestr

1-mavzu:Tovush va harf tarkibi haqidagi tasavvurni shakllantirish. (2soat)

Reja:

1.O`quvchilarda so`zning tovush va harf tarkibi haqidagi boshlang`ich tasavvurini shakllantirish.

2.Tovushlar va harflar, unli va undosh, jarangli va jarangsiz undosh tovushlar, ularning yozuvda ifodalanishida diologik ta`lim, keys usuli, o'z-o'zini nazorat, aqliy hujum kabi texnologiyalarni qo'llash.

2-mavzu: Bo'g'in va bo'g'in ko'chirish qoidalari bilan tanishtirish(2soat)

Reja:

1.Bo`g`in, bo`g`in ko`chirish qoidalari bilan tanishtirish, ularni amaliy o`zlashtirish ustida ishlash.

2.Amaliy o`zlashtirish ustida ishlashda mashq materiallarini tanlash va keys usuli, muammoli ta`lim, diologik yondoshuv kabi ta'lim texnologiyalardan foydalanish.

3-mavzu:To'g'ri yozishni o'rgatish(2soat)

Reja:

1.To`g`ri yozishni o`rgatishda grammatik va antigrammatik yo`nalishlarda keys usulidan foydalanish.

2.Boshlang`ich sinf ona tili darslarida muammoli ta`lim, diologik yondoshuv, davra suhbati ta'lim texnologiyalardan foydalanish.

4-mavzu:Orfografik malakaning psixologik tabiati(2soat)

Reja:

1.Orfografik malakaning psixologik tabiati. Imlo qoidasi ustida ishlash usullari.

2.Imloviy mashqlar grammatik-imloviy tahlil, ko`chirib yozuv, diktant va uning turlari, leksik-gramatik tahlil, bayon. Mashqni tanlash me`yori.

3.Imlo malakalarini shakllantirishning muhim shartlari.

IV-Semestr

5-mavzu:O`quvchilar nutqini o`stirishning ona tili mashg`ulotlarning boshqa turlari bilan o`zaro bog`liqligi ilmiy-metodik ishlar muhokamasi. (2soat)

Reja:

1.O`quvchilar nutqini o`stirishning ona tili mashg`ulotlarning boshqa turlari bilan o`zaro bog`liqligi ilmiy-metodik ishlar muhokamasi.

2.Ona tilini o'qitishda o'qituvchi bilan o'quvchining birgalikdagi faoliyatini tashkil etish shakllari, metodlari va usullari ta`lim tizimining takomillashuvi.

6-mavzu:So`z ma`nosini tushuntirish usullari. (2soat)

Reja:

1.So`z ma`nosini tushuntirish usullari. Sinonim va antonim, ko`p ma`noli so`zlar ustida ishlashda ilg`or horijiy tajribalar bilan uyg`unlashtirish.

2. Tilni ongli egallashga va o'quvchilarda grafik va imloviy malakalarni shakllantirishga zamin bo'ladigan bilimlar.

7-mavzu:O`quvchilar inshosini tahlil qilish(2soat)

Reja:

1.O`quvchilar inshosini tahlil qilish va undan keyingi ishlar keys usuli, diologik yondoshuv, davra suhbati, aqliy hujum va boshqa metodlar asosida o'qitish.

2. O'quvchilarni notanish so'z va iboralar bilan tanishtirish.

3.O'quvchilarni so'zning yangi ma`nolari bilan tanishtirish.

8-mavzu:O`quvchilar yo`l qo`yadigan nutqiy xatolarning asosiy turlari. (2soat)

Reja:

1.O`quvchilar yo`l qo`yadigan nutqiy xatolarning asosiy turlari,ularni to`g`rilash va oldini olish yo`llari ona tili darsliklarda nazariy ma`lumotlarning berilishini tahlil qilish.

2. O'quvchilarning nutqini o'stirish – ularda eshitish, anglash, gapirish, yozish va o'qish ko'nikmalarini shakllantirish.

9-mavzu:Ona tili darslarining turlari va qurilishi. (2soat)

Reja:

1.Ona tili darslarining turlari va qurilishi.Ona tili ta'limida rivojlangan xorijiy davlatlar tajribasi.

2. Ona tili darslarida grammatik va orfografik tushunchalarni egallash jarayonida mantiqiy tafakkur tarbiyasi

10-mavzu:Ona tilidan sinfdan tashqari ishlar. (2soat)

Reja:

1.Ona tilidan sinfdan tashqari ishlar. Sinfdan tashqari ishlarning shakllari va vazifalari. Kuni uzaytirilgan guruhlarning ish turlari.

2.Ona tili o'qituvchisi faoliyatida qo'llaniladigan hujjatlar.

IV. Mustaqil ta'lim bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

IV.I. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1-mavzu:Boshlang`ich sinf o'quvchilarida ilmiy dunyoqarash elementlarini shakllantirishda ona tilini o'rganishning o'rni.

2-mavzu:Boshlang`ich sinf ona tili fanini o'qitishda qo'llaniladigan metodlar.

3-mavzu:2-sinfda "Ot"mavzusini o'rganish usullari

4- mavzu:Boshlang`ich sinflarda ona tilini o'rgatishning mazmuni va vazifalari.

5-mavzu:Ona tili darslarida lug`at ustida ishlashning ahamiyati.

6-mavzu:Ketma-ket kelgan undoshlar mavzusini o'rganish.

7-mavzu: Ona tili darslarida lug`at ustida ishlashning ahamiyati.

8-mavzu:Boshlang`ich sinflarda gap ustida ishlash.

9-mavzu:Ona tili darslarida o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish.

10-mavzu: Boshlang`ich sinflarda sifatni o'rganish metodikasi.

11-mavzu: So'zning morfemik takibi va so'z yasalishi ustida ishlashning ahamiyati va vazifalari.

	12-mavzu: Savod o'rgatish metodikasining ilmiy-psixologik va lingvistik asoslari. 13-mavzu: Savod o'rgatish davrida o'quvchilar nutqini o'stirish. 14-mavzu: Boshlang`ich sinflarda diktant o'tkazish metodikasi. 15-mavzu: Boshlang`ich sinflarda bayon o'tkazish metodikasi 16-mavzu: Boshlang`ich sinflarda insho o'tkazish metodikasi. 17-mavzu: Boshlang`ich sinf ona ili darslarida sinonim va antonim so`zlar ustida ishlash usullari. 18-mavzu: Insho yozishda o`quvchilar fikrlash qobiliyatini faollashtirish usullari. 19-mavzu: Boshlang`ich sinflarda jarangli va jarangsiz undoshlar bilan ishlash usullari. 20-mavzu: So`z o`zgartiruvchi qo`shimchalar ustida ishlash uslubi. 21-mavzu: Oz komponyentli maktablarda ona tili darslariga umumdidaktik talablar. 22-mavzu: O`quvchilar nutqini o`stirish orqali tafakkurini shakllantirish. 23-mavzu: Boshlang`ich sinflarda o`zak va o`zakdosh so`zlarni o`rgatish uslubi. 24-mavzu: Boshlang`ich sinf ona tili darslariga umumdidaktik tavsifnoma. 25-mavzu: Kichik yoshdagi o`quvchilarni imloviy bilimlarini oshirish. 26-mavzu: Boshlang`ich sinf ona tili dasrliklarining ta'limiy va tarbiyaviy ahamiyati. 27-mavzu: Savod o`rgatish myetodikasining psixologik va lingvistik asoslari. 28-mavzu: Savod o`rgatishda analitik-sintetik tovush metodi. 29-mavzu: Bolalarning savod o`rgatishga tayyorgarligini o`rganish. 30-mavzu: Ona tili – boshlang`ich sinflarda yetakchi o`quv predmeti sifatida. 31-mavzu: Boshlang`ich sinflarda mustaqil ishlarni tashkil qilish. 32-mavzu: Nutq o`stirish-o`quvchilar tafakkurini o`stirishda muhim vosita. 33-mavzu: Grammatika tushunchalarini shakllantirish uslubiy asoslari. 34-mavzu: Insho yozishda o`quvchilar fikrlashlarini faollashtirish. 35-mavzu: 2-sinfda otning birlik va ko'plik qo'shimchalarini o'rganish. 36-mavzu: Sifat mavzusiorqali o`quvchilarning tafakkurini kengaytirish. 37-mavzu:4-sinda fe'l zamonlarini o'qitish metodikasi 38-mavzu:1-sinfda shaxs va narsa nomini bildirgan so'zlar mavzusini o'qitish usullari 39-mavzu:2-sinfda shaxs va narsa harakatini bildirgan so'zlar mavzusini o'qitish usullari. 40-mavzu:3-sinfda bo'lishli va bo'lishsiz fe'llarni o'qitish usullari. 41-mavzu: Boshlang'ich sinfda kishilik olmoshlarini o'rganish uslubiyoti 42-mavzu: Boshlang'ich sinfda son turkumini o'rganish uslubiyoti. 43-mavzu: 4 – sinfda uyushiq bo'laklarni o'rganish uslubiyoti. 44-mavzu: 4 – sinfda undalmali gaplarni o'rganish uslubiyoti. 45-mavzu: Boshlang'ich sinf o'quvchiarini bayon yozishga o'rgatish. (2 – 4 sinflar)

	46-mavzu: Boshlang'ich sinf o'quvchiarini insho yozishga o'rgatish(3-4 sinflar). 47-mavzu: Boshlang'ich sinf o'quvchiarining ona tilidan bilimini tekshirish usullari. 48-mavzu:. Boshlang'ich sinf ona tili darslariga qo'yiladigan talablar. 49-mavzu:. Boshlang'ich sinfda «2 – darajali bo'laklar» mavzusini o'rganish. 50-mavzu: Ona tili darslarida «Gap va uning turlari» mavzusini o'rganish. 51-mavzu: Ona tili darslarida o'quvchiar nutqini o'stirish. 52-mavzu: Boshlang'ich sinflarda imloviy sezgirlikni o'stirish. 53-mavzu: 1 – 2 sinfda «Ot» turkumini o'rganish. 54-mavzu: Boshlang'ich sinflarda «Sifat» so'z turkumini o'rganish. 55-mavzu: Ona tili darslarida noan'anaviy usullardan foydalanish. 56-mavzu: 1 – 2 sinfda «Fe'l» turkumini o'rganish. 57-mavzu: Ona tili darslarida didaktik materiallardan foydalanish. 58-mavzu: Ona tilidan dars tiplari va ularga qo'yiladigan talablar. 59-mavzu: Sifat so'z turkumini o'rganish jarayonida o'quvchiar nutqini o'stirish. 60-mavzu: Ot so'z turkumini o'rganish jarayonida o'quvchiar nutqini o'stirish.
3.	**V. Ta'lim natijalari (Kasbiy kompetensiyalar)** Fannio'zlashtirishnatijasidatalaba: Fan bo'yicha talabalarning bilim, malaka va ko'nikmalariga quyidagi talablarqo'yiladi. ***Talaba:***ona tili o'qitish metodikasi fanining ilmiyasoslarini,tamoyillarini,ta'lim jarayonida qo'llanadigan metodlarni,dars turlari va tarkibi haqida ***tasavvurga ega bo'lishi;*** Ona tili darslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish, o`quvchilarda ona tili faniga qiziqish uyg`ota olish, aqliy sifatlarinirivojlantirish, darslarni mustaqil rejalashtirish ***ko`nikmalariga ega bo`lishlari kerak.*** Kichik yoshdagi o`quvchilarning bilim, ko`nikma va malakalari darajasini o`rganish va baholash. o`quvchilarning grafik, imloviy va boshqa xatolarini tahlil qilish, guruhlash va kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash, talaba imlo talablariga rioya qilgan holda yoza olishi ***malakalariga ega bo`lishlari kerak.***
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** – ma'ruzalar; – interfaol keys-stadilar; – seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); – guruhlarda ishlash; – taqdimotlarni qilish; – individual loyihalar;

	jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to`g`ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy nazorat, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish. **Joriy nazorat.** Joriy nazorat semestr davomida seminar mashg'ulotlariga ajratilgan soatlar (juftlik) dan kelib chiqib umumiy 30 ball bilan baholanadi. Jami seminar mashg'ulotlari bo'yicha o'zlashtirish natijalari 100 ballik tizimda 30 ball bilan baholanadi. **Oraliq nazoratlar.** Oraliq nazoratlar semestr davomida ma'ruza mashg'ulotlari o'quv soatidan kelib chiqqan holda 1 marta o'tkaziladi. Oraliq nazorat 100 ballik tizimda 20 ball bilan baholanadi. Oraliq nazorat ishi tarkibida mustaqil ta'lim topshirig'i kiradi. Oraliq va joriy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalarga yakuniy nazorat topshirishga ruxsat beriladi. **Yakuniy nazorat** Yakuniy nazorat yozma yoki test shaklida o'tkaziladi. Talabaning yakuniy nazoratdagi o'zlashtirishi 100 ballik tizimda 50 ball bilan baholanadi va yakuniy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalar fanni o'zlashtirgan hisoblanadi.
6.	Asosiy adabiyotlar: 1.S.Matchonov, H.Bakiyeva, X.G`ulomova, Sh.Yo'ldosheva, G.Xolboyeva. Boshlang`ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi. "Ishonchli hamkor", Toshkent, 2021y .739 b 1.Xolboyeva G.A.Boshlang`ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi. –Qarshi.: Intellekt, 2022. – 582 b. 2.Ibragimova F.,Farsaxonova D.,Shukurova H.,Mamayusupova S.,Xolsaidov F.Boshlang`ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi .-Innovatsiya-Ziyo,2021.195b. **Qo'shimcha adabiyotlar** 2. Sh.Mirziyoyev "Yangi O'zbekiston Strategiyasi"Toshkent –"O'zbekiston" -2021.457,B. 3. Ikromova R, G'ulomova X, Yo'ldosheva Sh, Shodmonqulova D, Ona tili, 4-sinf, -T.: 2020. 4. Masharipova U., Umarova M., Baynazarova D., Nabiyeva M. "Ona tili : 4-sinf. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma" - T,: "Sharq" 2020. 5. Fuzaliyev S, Xudoyberganova M, Yo'ldosheva Sh, "Ona tili", 3-sinf, -T,: "O'qituvchi", 2019. 6. Masharipova U., Umarova M., Baynazarova D., Nabiyeva M. "Ona tili : 3-sinf. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma" - T,: "Sharq" 2020. 7. Qosimova K, Fuzaliyev S, Ne'matova A, "Ona tili", 2-sinf, -T,: "Cho'lpon",

	2019. 8. Masharipova U., Umarova M., Baynazarova D., Nabiyeva M. "Ona tili : 2-sinf. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma" - T,: "Sharq" 2020. 9. G'afforova G, Shodmonov E, G'ulomova X , "Ona tili", 1 - sinf, -T,: "Sharq", 2019. 10. Masharipova U., Umarova M., Baynazarova D., Nabiyeva M. "Ona tili : 1-sinf. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma" - T,: "Sharq" 2020. 11. H.Bakiyeva, N.Ahmedova, N.Azizova, D.Nosirova, B.Teshaboyeva, U.Ismoilova, B.Egamberdiyeva "Savodga o'rgatish darslari".-T.: "Extremum-press", 2020. -119 b 12. Masharipova U., Umarova M., Baynazarova D., Nabiyeva M. "Ona tili : 3-sinf. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma" - T,: "Sharq" 2020. 13. Qosimova K, Fuzailov S, Ne'matova A, "Ona tili", 2-sinf, -T,: "Cho'lpon", 2018. 14. Masharipova U., Umarova M., Baynazarova D., Nabiyeva M. "Ona tili : 2-sinf. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma" - T,: "Sharq" 2018. 15. G'afforova G, Shodmonov E, G'ulomova X , "Ona tili", 1 - sinf, -T,: "Sharq", 2019. 16. Fuzailov S.va Ona tili. 2-sinf uchun darslik. –T.: Cho`lpon. 2018. 17. Fuzailov S. va b. Ona tili. 3-sinf uchun darslik. –T.: O`qituvchi. 2019. 18. Ikromova R. va b. va b. Ona tili. 4-sinf uchun darslik. –T.: O`qituvchi. 2020. 19. PIRLS 2021 Assessment Framework. Ina V.S. Mullis, Michael O. Martin. International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), TIMSS & PIRLS International Study Center, Lynch School of Education, Boston College. 2019. www.timssandpirls.bc.edu. **Axborot manbaalari** 28.www. tdpu. uz 29. www. pedagog. uz 30. www. Ziyonet. uz 31. www. edu. uz 32. tdpu-INTRANET.

7.	Abdulla Qodiriy nomli Jizzax Davlat Pedagogika universiteti Kengashining 2022 yil "____" ________dagi "____" sonli buyrug'i bilan ma'qullangan. Fan dasturlarini oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berildi.
8.	**Fan/ modul uchun ma'sullar:** **Xolboyeva G.A.**- Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi dotsenti **Mamayusupova S.M.** Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi katta o'qituvchisi.
9.	**Taqrizchilar:** **Намидова М.О.** –Nam DU Boshlang'ich ta'lim kafedrasi f.f.n., prof.v/b. **Jumanazarova G.U.** – Jizzax DPUBoshlang'ich ta'lim nazariyasi va amaliyoti kafedrasi mudiri, filologiya fanlari DcS., professor v/b.